

Praca konkursowa
do Ministerstwa Oświaty

Temat:

Moje przeżycia i prze-
miany duchowe w ok-
resie 1939r. - 45

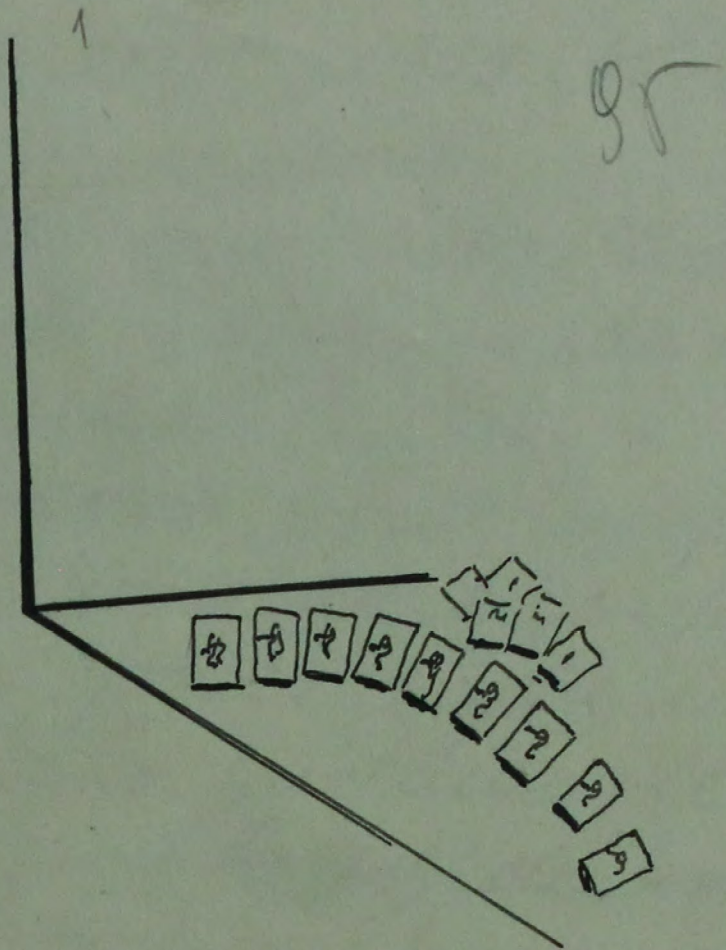
Stalinowski Instytut

Grupa #/Szeregi

ul. Grunwaldzka 5

Warszawa, gimnazj.

свидетелем экземпляре "страданий" прелехихе неуставовос

Najważniejszym wydarzeniem
w moim życiu było wydanie
przez księgarnię F. Kościelca w War-
szawie mojej książki p.t. „Strzały
niewolnika” widziałem egzempla-
rze „Strzałów” przez rybkę wysta-
wawą. Leżały gustownie
ułożone i miały się do mnie.
Nikt z przechodzących mi
międzytł otym, nie jestem auto-
rem. Było mi to obojętne.
Krzak szedł się po okładce
i śledził prawidłowość kary-
katury. Jacyś dwaj studenci
zatrzymali się tuż przy mnie.
Kawa książki - oświadczył jeden
z nich. Naprawdę o bezrolności
podkreślił inny. Czy nie ma
innych tematów, odpowiednio-
ści, czyi duch ludzki zatrzy-

97
miał się obok trawienia?

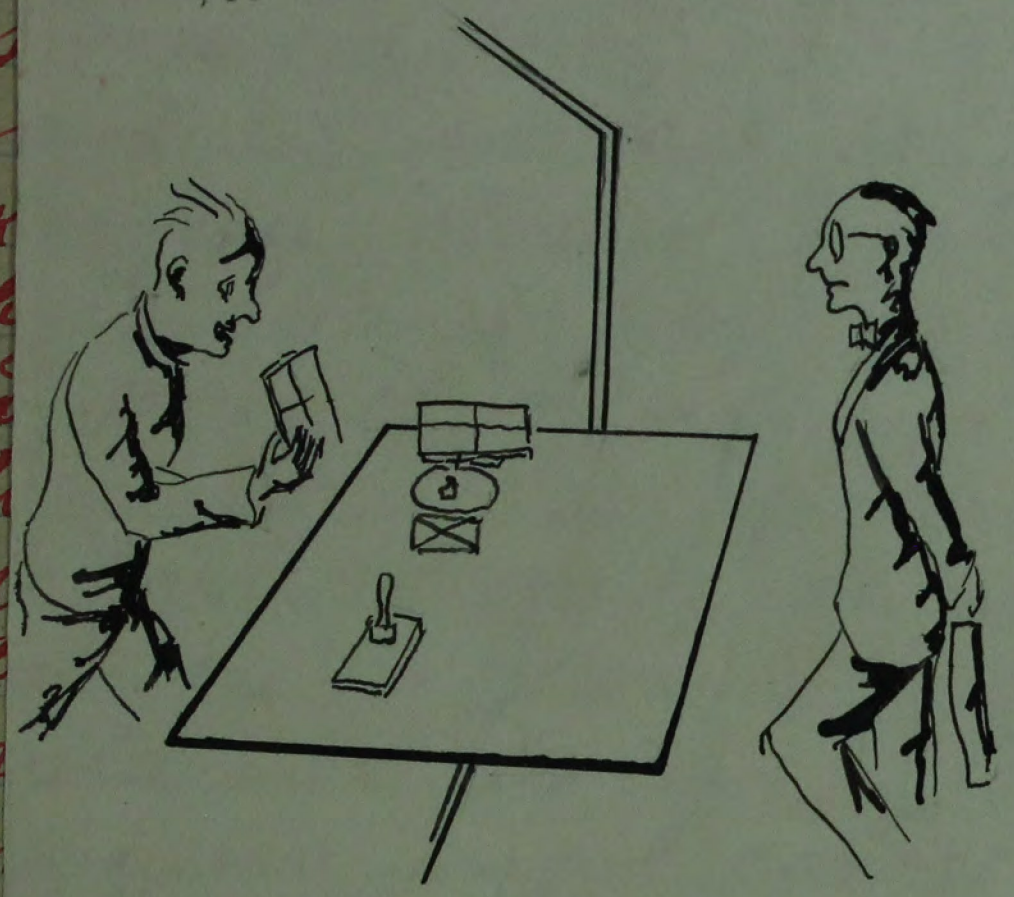
Potrnie, jaki strzelał - wolały
rozbarwione gimnazjalistki
oglądające karykaturę. Ale co to
obrydlawy pies gryzący czo-
wieka? A może to kryzys?
O, pies i nie więcej! Statem
jaś no węgiel. Mówiono
z pierwszym lekcjozarzyciem
o tym, co było mi takie
drogie, co było trzecią mego
rycia i nadziei. Wypzeda
tem się za miską cukru-pomys-
łolam. Każdy z nich był goto-
wy do dyskusji nie znając
trzeci wystawionej książki.
Żył mi chwiałem już dawno
będąc z sobą w wiernej
rosterce i niegadnie. Za parę
dni ukazała się recenzja pod-
kreślająca spinkowaty nastrój
"Stralów". Lees które czytał
ja. Umysły wszystkich były

2
98
rajte czym innych, nadchodzą
ca wojna. Nikt nie opromował
bo nie by to nie pomagało.
Zurwał nieprzerwaną kłirny
tłum ludzki. Powstałatem
eicho w iradzień, zdarzają
neyjste ze "Stralów" Zaro-
winnaty tylko czy się silnym...
podstępna przemiana materii...
wielez zmarnowanej pracy...
Na słupach ogłoszeniowych, na
kiórkach widniały nadpisy
o weyjidnie Ribentropa, o ser-
warii rakowca... o mobi-
lizacji... Uliczne megafony
rozgłaszały ostatnie wiado-
mości o silnej przedstawie
narodku... o przybyłym zwy-
czajnie. Psuto się w świecie
to, co miało w przyszłości
przywalić sobie wiel mil-
ionów ludzi. Idąc dalej
z ulicznym potokiem

88
odcunwaleu jiszere hardziej
swojz nicosc. To, ie chciato
mi sz wsrad tej mory
krzyse glosem stalica nie
byto brane pod uwage, bo
to przeciez tylko nalecia.
toz to usuciowa. Nikt poch-
lebnie o wojnie nie wyro-
zil sie, a jednak ona zbliz-
iala sie do nas. Przyszlo
mi na mysl coi straszniego.
Olszytem siumato przechad-
zic w zrokiem. Lekcewa zylem
tlemem, w kazdej chwili mogl-
bym stocyc z nimi walke
Myil Kiltuyosa w glowie bylo
wora wsrad moich emion zycia.
Pabe kurcawo nakupajo znacze
poestaw. Urzednik machinalne
odebral dwie przesytki polecen
Przesytał adres odbiorcy i spoj-
rzal na mnie. Do Hitlera
i Mussoliniego - dwie przesytki

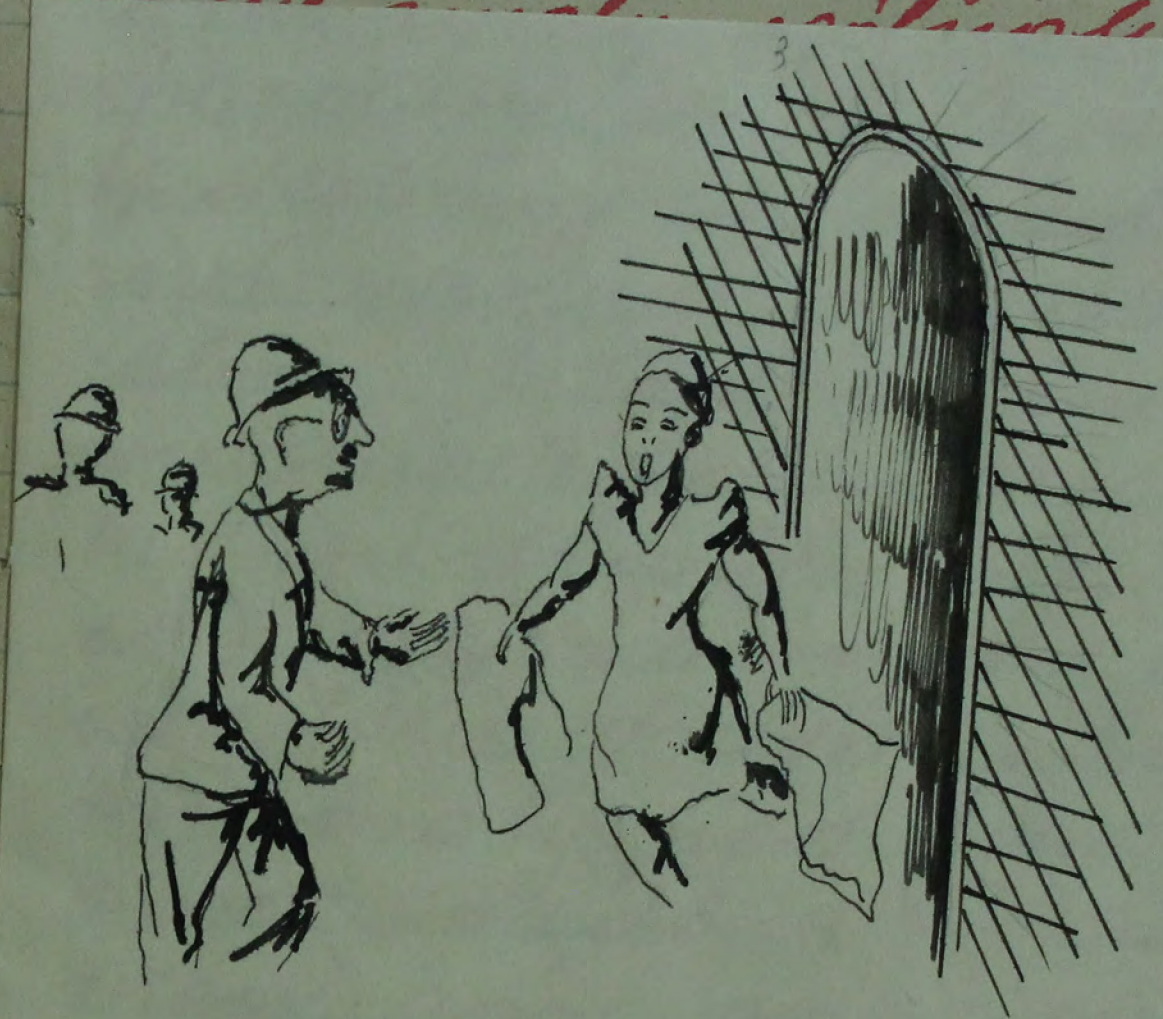
Urzednik machinalnie odebral dwie przesytki polecen
 + tłumem, w kazdej chwili mogl-
 bym stoczyć z nim walkę
 Myśl kultury w głowie była
 wrota wśród moich eunów życia.
 Pół kurczawo nakryją zważeni
 postawę. Urzednik machinalnie
 odebrał dwie przesytki polecen
 Przeczytał adres odbiorcy, spoj-
 rzął na mnie. Do Hitlera
 i Musoliniego - dwie przesytki

ki polecane? Tak! odpowiedział
 Tem. Nieprzebrane przekonanie,
 upiorne przekonanie, burza
 prawdy jeszaty we mnie. Pokój
 całej ludzkości uratuj. Sady.
 Hitler i Musolini przesytkają
 "Strzaty", które im teraz wysy-
 tam - zamieszają wojny.
 Trozumięją, jak marnym
 jest twor swany. Cztowieniem
 Jamel - zdania wyszły z strzaliw
 floczyły się do głowy: gróra naty,
 przemoc niezwiadomości...
 bezwzględny seksualizm... wryt-
 ko to co dręży ludzkość i niezędy
 cynizm jestejny wobec nalogów,
 tyranizm pracy, niezwiadomego
 kłamstwa - majacami! Nie
 warto nam stawiać kra-
 wych promników na globie,
 który może być straszkony
 Poetylion spisywał, wazyt,
 przedstawiał. Jak dalecy byliśmy

102
 od siebie myślami. Po ra-
 tożwieniu spraw związanych
 z nadaniem przemyśleń ukło-
 niliśmy się sobie z dziwnym
 szacunkiem. Już na schodach
 poeży u siebie pewien lek
 sprawodawany widmem prze-
 sładawania. Może mój naród
 a później naród Niemiecki
 będzie mnie przesładował za
 taki czyn. Może wycofać egzemp-
 farze dopióki jeszcze tutaj są.
 Zatrzymajcie się jak Bruno
 przed pałacem się stożem.
 Pechotwostwo jakie chciało nruje-
 się w me jestestwo sprawodawa.
 to ironiczne wykrzywienie fizyog-
 nomii. Chocik tu przecież o utra-
 tawanie pokoju. Wypada nawet
 uginąć w obronie pokoju. Uspo-
 kojony tym przekonaniem
 zmalował się przy bramie
 sławny, w którym mieszkała ona

104
 Ja, w. kolo której moji myśli, któ-
 rym się w...
 4

103
 Podana kilka gość-
 nam to, co było wrogie,
 silne, bożne. Mica Wa-
 recka. Kijnała. Kupowano
 gazmaski przeciw impety-
 lawe, impregnowane kom-
 binowanym ~~przewodnikiem~~
~~we~~, szelne lufety. So-
 rozki nieladowne
 dudzity, trozki cuit

4

104

Ja, w. kolo ktorej moji mysli, ktore
nie miały ogólnoludzkiego
charakteru krażyły jak satelity.
Spotkaliśmy się. Padła kilka
gazet wskazując na nagłówki arty-
kułów. Świadczyły one o pro-
wikłaniach politycznych. Cuius-
provinciæ diabolus inquit, et inquit-
et novejdiemy się, a to prze-
cisł takie strasne. Gazety
nie brały pod uwagę na-
szych osób ani nacji,
śmierci, ani marzeń. Rozry-
wały swymi wiadomości-
ciami to, co było spojone,
silne, holne. Mica Wa-
tecka kipiła. Kupowano
gazetki przeciw impery-
lowi, impregnowane kom-
linierom przeciw impery-
lowi, szelne bufety. So-
norki nieładowne
dudniły, frówki cut

205
sygnalizowały. Zaproszono
ci, - na chwilkę ^{- sejmkiem} muszę odejść
Po przeciwnej stronie ulicy
sudek mój były prof. Izraelson
skł 2 pełne tenę księgi. Rozgry-
zał prawdopodobnie jakiś
problem naukowy. Mnie
nieśliśmy sobie słownie, wzrok
nasz zwrócił się, widziałam
tenie krajiny. Tytuły gwałt
wyrywają go z cichego
gabinetu, z ustroina myśli
i wyznacznika. Liczymy so-
bie przetrwania. Patrzymy
w ocy. Jesteś naukow-
ca zaczyna wzrastać
w meji wyobraźni ponad
wszystko co się w koto
możesz zrobić. Echo wygłoszo-
nego referatu na temat:
Wady kompozycyjne w komedii
Fredy na chwilkę zjawily
się w pomieszczeniu. Widziałem

5
206
pana "Stralę" na wystawie
wtrzącił profesor. Zycie powoła-
nia. Podaliśmy też nowo-
liwny się. Widziałem wśród
tłumu niechodzącego portoc
i ginącego w ciżbie. Choć
na wieki. Króciłem do niej.
Było to najbardziej niebezpieczne
Kiedy płynę do swojej. Parę
uważ sentymentalnych.
Parę słów o tęsknocie
w mierności. Na tym polu
gata ta symbiota duchowa.
jednak silna jak żelazo,
stała jak wrzeczniowiec
sililiśmy się obemni oboji
na odprawach. Co robisz?
Czy porostae w warunkach
czy niejchacie? W naszym
mobilizacji niekontrolowanej się
Odpowiedz jednak była
wkrócił. Opie z Preria.
my wywołał mnie

telegraficznie do siebie cho-
ciaż na krótki czas - krę-
wymuszą. Opuściliśmy
te mury, które są nam
krmie, i pulsem, duszą,
i iyciem fantazją i rozkoszą.
Władcy miast Powiatowa-
skiego zagnali miś duma.
Placelina wista z bulgo-
tem omijając filary
zgnata i miś na długie,
alucje lata. Gdyby nie
trzymat całego jestestwa
swego w dyscyplinie roz-
pactłby się w proch pro-
kory i ralu ożywiają mu-
ny, miś stolicy. Ona miś
odprowadziła przez ulicę
Waszyktona. Staliśmy ob-
je bez prany parku i
rewolucyjnego do dławicy ba-
nykacły z kostki szostowej.
Wół wzrastal. Raptem namit

6
bi ukazały się niemieckie
samoloty. Co warto w ko-
to

Opuściliśmy te mury, które są nam krmie i pulsem, duszą i iyciem
era. Ożywiają kurtazę wydos-
fawszy się z proclych złomów,
które przed chwila były arcydzie-
łami sztuki. Idziemy dalej.
Ona mówiła mi, że jeśli miś
utraci to utraci część siebie
Zwykle młotem garudy. Idzi-
my razem. Nieprzezwym

6

108

bie ukazały się niemieckie
samoloty. Czy warto wspo-
minać tece ~~bomb~~^{bomby} i gwiżdżące
części straszącej ludności. Wojna
weszła. Nienawisć etowięszyst-
wa dotęgnęła kresu. Jan niemi-
ośmieszac się rzeszt, wykany-
nac niedobrzynie w ludności
pokoju. W styczniu się karde-
go zwierzca i imieniem
się iranieznie z dyżkulu-
jęcych wokrog meki-mitow
Nie pomogły "straty" - sproko-
dowały one rzeszej prawde-
we straty. prawtariałem z gory-
era. Ozy prami kurzem wydos-
fawony się z przed tych ztomów,
które przedchmiła były areydnie-
łami sztuki. Trzismy dalej.
"Ona" mrowiła mi, że jeśli miś
utraci to utraci część siebie
Trzykcie mitotnie gawedy. Trzisi-
my razem. Nieprzezmune

Przemysł out z Gdyni, Bydgosz-
 cy, Poznania jechały na
 wschód. Ludzie szukali schro-
 nięcia gdziś tam, bez
 iaden z nich dobrze nie wie-
 dział gdzie. Mchodzili od
 Kul. Wszelkie wrzesniow-
 dnie 1939r. śmiały się i jas-
 miały. Wszyscy pragnęli pie-
 wody w studniach zabrakło.
 Zaginiony bytem na cały
 wszechświat. Draznił mi
 kurz, tłok, goracz, męczyło
 pragnienie, niepokoiła „na-
 szczypta i woda idąca obok
 wierzca no męch bohaterst-
 wo, drescyla mył portamo-
 tu z Wawrzawa, z miast
 tam ludzi dokonanych. Poglę-
 dy pacyfistyczne bankruct-
 woty, - teorie budowanie,
 teorie jedności i współzycia
 nie miały sensu.

Nie było żadnego ministerstwa
 7
 m
 m

Mchodzili od Kul...

mieli dobrą kategorię. W Moskwie
 tapano siłogę niemieckiego
 Paniny. Liał mu wozie. Był
 zakuty i niewidomy. Kuragan
 wzmaga się. Kaszka frontowy
 nasila się. Z oddali słychać
 huk armatni. Spotykamy
 rowerzystę sprzedającego rower
 Za sto złotych - Kupujemy

Nie było żadnego ministerstwa
 autorytatywnego. Tak ludzkość
 w tym Teren dobiegał zenitu.
 Twarz miała skamieniała
 i blada, krok styczny i automa-
 tyczny, kwestia życia lub śmierci
 obojętne. Za sobą noszą wolność
 i wazę, "powtarzając co pierwszy
 czas. Podzieliliśmy do stoera.
 Tu mawia o rozległości i
 czym do wojska. Okazało się
 wkrótce to nieprawdą. Liczą
 jeszcze mierzyci nie wzięto
 do wojska nawet tych którzy
 mieli dobrą kategorię. W stoerki
 starano się od siebie samego
 samemu licząc na wozie. Był
 zakrzyty i nieodczyny. Kuragan
 wzmaga się. Kaszka frontowy
 masła się. Z oddali słychać
 huk armatni. Spotykamy
 nawet rąsto sprzedającego nowor
 Za sto. Złoty - Kupujemy

dalsza podnośność i stała się stała.
Zprychy lina się w słoncu wres-
niowym. Fortuna koleu się toczy
- variatowała owo' patząc na
lśniącej nobytek. Następnego dnia
byliśmy już w Bześciu 1/3
przedniej natarcia frontowego.
Alarmy wstrzymywały ruch
uliczny. Grupy żołnierzy stały
w pogotowiu. Budzenie armat-
nie wstawano sumawo trzo-
nemu. W Pruzanie ojca już nie
było. Miał być w Kowale. Tu
jesz zamasyło się rozprzecie.
Grupy wojska z Białymi Orłami
z najrozmaitszych pułków
zjechało na rynek. Byli niek-
tóry obandażowani, wszyscy
przydębieni i smutni. Nawo-
bran przedchilo grzmieją śmia-
cia polyskiwała w słoncu z łuf
jeszese kurzyło się. Wkoto cwał
było prockem, benzyna.

8
Parnawie - rozpytałem się
Lwardo - czy wszystko traciemy,
czy wojna przegrana? Nie-
adżekt jeden ze starszych -
na Polesiu w błotach Niem-
ców potopimy. Obecnie na
polach. ogromna mroza crot-
gów ciągnie, niepodobnie
wstrzymać. A tu dzień się
pruslicie. W błotach i trzga-
wikach obrona jest możliwa
Jeszcze krótki tranie obrony
- pomysłatem. Trzpie crot-
gów niemieckich zbliży-
ły się do Pruzany. Wyjecha-
łem po ojca do Kowale. Nie-
przebyte lasy i moczary. Jed-
na osoba przeciwnie ten
krai była wciąż pod ostrza-
mi. Porokym cizni gazet
lesna - i od niego cłowiko -
prawdziwe odłudnie. Łonny
miste, opuszczone siewce

MS
ścianami. Białorusini też
miejli na wschód. Kobryń
marzenie do Korowa. Piłka
i tu - dworzec porbitu, a obok
zwiąż groby. Stenko zapadło
na zachód. Trawa prołoko
przysłania świat. Las, piła
ka, bezładnie i ślady kam-
bardowania to było wszystko
i nic więcej. Teren odcięto
groze. Ktorem na zakręcie zama-
jały na horyzoncie ciałowiera
postać. Kto to może być? Zbli-
żaliśmy się do siebie, z przera-
żeniem. W odległości dwadzie-
ciu kroków pojechał swego
ojca. Uśmiechnięty się serdecz-
nie. Widzi ojciec co się stało
z matką. Respektywacja. Po-
machał mi ojciec może tylko-
ko sen. Odprawiali mi było
długo. Rozmawialiśmy
do północy. Skulił w samolot

9
mionym gmachem, wiodł borsu

uśmiechnięty się serdecznie...
do stolica. Ważne porokazy
wpadł z motocyklem do re-
ki - na której most został
spalony. Był przytłoczony,
z trójcą do nas. Mogliśmy
zatelefonować - potać się z
z Stornimem i czekać na
auto. Jest pan naszym
stwierdziłem. Tak zdruzgota-

mionym gmachu, wśród lasu
 drzewaliskim. Raptowny tokot
 w okieniec postawit nas na
 nogi. Napierwo Niemey-rade-
 ydowateu, milisimuy prze-
 konanie, ze spotkanuy sie
 z sasiadami naszej ojczyzny.
 Z sasiadami mozemy mi-
 sznere k'zmisszenie i taji-
 ckiy niewolnicse. Klo tam!
 w'romzlem. Otwierac - kolegt
 sie przerazliwy kryk. Byt to
 polski kapitan zbrojowuy
 krmis. Ulegl wypadkowi. Wiosce
 do Stornina wazne porzary
 wpradl z motocyklem do re-
 ki, na klorej most zostal
 spialony. Byt przestliwy,
 ze trafil do nas. Moglismy
 zatelefonowac - potacie sie
 ze Storninem i ciekacie na
 auto. Jest pan razimuy-
 stwierdsitem. Tak zdurzota-

tem nogi. Wojna jest dla ma-
coś. A dla całego ludu nie wy-
wołuje wojny wrogiem pat-
rze przeziębione w twarz kapi-
tana. Cudem, że byłem zdol-
ny obecnemu ułtwa kardemu,
kto by stał w obronie wojny
Ucnił to prawdopodobnie kapitan
i zamiełł a raczej jechał, do-
lesci. Jakże śmieszni są ka-
marki emigracje się w złotej
klatce. Noe przesła - wrog nie
przybył. Kapitan odjechał z do-
kumentami do przeczno-
nego punktu. Ojciec wyjechał
do córki, a ja pragnętem sko-
czyć do kolegi mieszkającego
bez przy sowieckiej granicy
Było to 16 września. Z kolegą
przywołaliśmy się równie
serdecznie jak i z ojcem. Byliś-
my do siebie ułtwa duchowo
Po udzieleniu niezbędnych infor-

10
macji o sobie ułtwa ułtwa
mileręco. Niczego ułtwa, mi-
cudem, iadnego pragnienia
nie miałem nie było we mnie
zadnej rozpawy ani bolesci była
straszna głum. Było ułtwa
raduro. Wrazem. Opuścić ja
szalicz, ojca, i stracić 3/4 z po-
wierzchni ojczyzny. - To wystarczy-
czyło na zamrożenie. Tu-
dem następnego września rano,
na drugi dzień po naszym przy-
jeździe ułtwa ułtwa ułtwa
mój kolega straszny ułtwa-
sem. Spójrz co się dzieje na
wschodzie!! Ogromne ułtwa
ułtwa ułtwa ułtwa ułtwa
ułtwa ułtwa. Bokami pływała
ułtwa ułtwa. W powietrzu
ułtwa ułtwa stalowe ptaki. Od-
gadaliśmy ułtwa ułtwa ułtwa
ko. W ułtwa sowieckie ułtwa
spotykac Niemców

Nie wiedzieliśmy, jak usko-
sunkuje się do nas, i dlatego
krew zamarta nam w ży-
łach. Machinalnie wzrusz-
liśmy ręką i nieświadomie
sprawdziliśmy swoje dokumenty.
Kobiety padły na kolana.
Przede wszystkim zapomniała
ta. Wyjęłam z kieszeni
swoją gazetę. Oczy zatrzyma-
ły się przez pewien czas na
tytułach. Zaczęły się szeptać
Przez sentymentalizm
słowiański - młodym
Wyżnik został porwany. Była
to drukowana recenzja o "Stra-
tach". Stopniowo oddalałam
się od świata myśli ma-
rzeni, od idealizmu i obli-
gu zachodzących wypadków.
Bolszewicy wycieli się tyra-
jersko na drzwi. Młodzi
z kolegami niechętnie w oese-

niowaniu. Jeden z kolegów
mówił wprost do nas.
"Zdradźcie" - zakrzywił
"Przyjdźmy was oswo-
bodzić!" ~~zakrzywił~~ ^{krzyknął} i po-
dał rękę. Lady przystąpiły, trwo-
ga pierzeła.
W końcu walczyliśmy
w Pieterzance, w głuchej za-
padłej wsi, między rod-
nej rozrywki, iadnych
nie narzucając tematów,
iadnych buntów i wstotów.
Kusza wołata o jeżere.
Nie chciała zaprzestać na
"stratach". Każda czołga
dusza wołata o stworzenie,
o myślenie, o coś nowego.
Dobre przemiany polityczne
grzmiały ponad mną. Nikt
mi nie przeszkadzał. Nikt mi nie przeszkadzał,
dawał. Pragnieniem jedynie
pokojem w świecie, buntowała

się na widok rozlewu krwi.
Kłamliwe podsycańi mienawis-
ci człowieka do człowieka czyniło
coś gorzej przelinnego do niego
oderwania. Radio dowoziło
o wszystkim. Radio-dzielnicom
przyjaciel służyło w onym cza-
sie do rozgłaszania złośliwej
propagandy, do okłamania,
do wzajemna mienawisci w ser-
cu i walka trwała. Stały
do zaprosów całej ogromnej
ludzkości. Sarno w ręce naj-
rozmaitszym elementom
nowoczesnego broju sprawk-
no i wyroce automatyczne,
juniere kosiła ludzi na lą-
dzie, na morzu, w powietrzu.
Partyzanci rozprawiali się
w nocy, a w dzień następ-
ował odwet. Żadna zła
ludzka, żadna ich organizacja
nie była zdolna powstrzy-

12
mać traktowania. Byłem tylko
sam w czterech ścianach i apa-
rat radiowy przynosił mi
to, co było antytemem mego
rycia. Ciężkie tylko prze-
żywałem jest ramato. Martwie-
cie z powodu walk w Cyrenajce
lub Norwiku, Finlandii to
tego rodzaju materia nie
zawaraj na trali tu drijfów
ludzkosci. Za czym tam two-
ryc, a raczej kontynuowac
to, co było wczeste w War-
szawie. Sarno rycie nasu-
nęło temat. Trzeć rycie
podać w takiej formie by-
ła zrozumiała z latwością
przez umysł ludzki. Piszac,
ilustrowac i grać. Urzyc te trzy
rodzaje umiętnosci by jedyni
przekanać jak najwiecej
adbioredu o tym, że wojna
jest rakiem ludzkosci.

124.
 22 jest niską formą przeobra-
 żenia się rzeczy stałych w nowe.
 Postanowiłem utworzyć pieśń:
 tekst i melodię używając
 jako tego celu osiem butelek
 napiętych do różnego
 poziomu wody. Miałem
 w ten sposób osiem tonów
 gamy muzycznej. Można by-
 to już myślowo stworzyć
 melodie piękne lub brzyd-
 kie. Chodzi jednak o to by były
 piękne, by je przyjmowano i poro-
 wano się z tekstem pieśni.
 Zostały wykonane dwie me-
 lodie i obierane w treści. Treści
 są poetyckie i w duecie
 witalnej esencjonalności i pokoji.
 Uważam w tej chwili o jedno-
 spójności. Powtarzają słowa
 pieśni, meo melodię. Chcę
 być, chcę tworzyć i budować
 sobie, wreszcie przeciwni, prze-

13
 przeciwni do tego, czego chcą - siły
 sprzyjające, niestety wielkie.
 ... i napisany

125
 ... do tego celu osiem butelek
 i porozumienia. W domu
 swym zbliżyłem się do tej
 rodziny, z której gazety wystra-
 zył prof. Jawejkowskiego.
 Ażby przemówić do całej ludz-
 koci jest ramato przekonujące
 kogoś że mogę miarozu-

ciwnie do tego, czego chcą - siły
 sprzyżione, misterne i welskie
 w 1940 roku był napisany
 dramat p.t. Eto wu ki ko-
 media „Prinyto”. Przewala-
 ty się w nich moje tkania
 i prośby, zaklinania i
 przedbitwa ironiczny śmiech
 i żal. Dramat był wystany
 na konkurs literacki
 do elżbiżka. Nie osiągnętem
 żadnego wyróżnienia
 ale przyniosło mi to ujęz
 Kadrija mnożta mię w kra-
 inę bardziej miło, mniej
 ktrawa, w krajnie przyjaźni
 i porozumienia. W łwie
 swym zbliżyłem się do tej
 krajiny, z której gazety wystra-
 zwały prof. Sawejkowskiego.
 Ażby przemówić do całej lud-
 koci jest zamato przekonywać
 kogos że mogę mieć roz-

miał, lub kogoś. Każdy jednak
widząc narysowaną karykaturę
Czechowicz, pomyślał, że jest to nary-
sowany Czechowicz. Właśnie tak
jak radio służy dla wszystkich
i przy pomocy teoretycznej
stachowicz służyć może dla
ludzkości w sprawie ustalenia
pokoju, tak karykatury mogą
służyć dla wszystkich dla
roznośników ludzi też
w sprawie ustalenia pokoju. Za-
częciem ilustrować treści wy-
kaza, z serca zaimponowało
ekstremizm, omyślić
wpatrując się - podziwiając i sta-
żając się karykaturami przed-
stawiającymi to, co Czechowicz
robi od 1939 r. Onyda pasku-
na i wtrętne jest utrwalone
na papierze. Wiele było ka-
rykatur obserwujących
prawdziwych. Odwrócał

się często memiowie od tych
rysunków z posmiechem i
mąki i prosili o spiew.
Trzeci pieśni nie miały zabarwienia
walki zwycięzcy, tylko walkę
duchową, intelektualną, a nie
tę obtrudliwych karykatur
w swej. Treści pieśni była dla
nich tak czysta i piękna jak
piękna wydają się być dla
znajdującego się nie w ciele.
Ktadim zaranowanym środo-
wisku iylem z memiow
Oni byli mi brawo za każdy
nowo utworzony pieśni. Próbo-
wali potępie i skrytykować treści
tycia Czechowicz XX wieku.
Zbliżył się czerwiec 1941 r. Wczesny
ranek - wstąpił spina. Pojedyncy
silny huk potawił wszystkich
na nogi. I znowu spokoj-
liwie wstąpił spina dalej nie
przeobrażając tego co się stało

O godz. 10 przemawiał tam Mo-
łotow, oświadczając całemu
światu, że przystępuje do ob-
rony będącej poprzedzonymi
przez Niemców. Hitler, wódz
partii uderzył nożem w pierze-
ki. Wyprutki potoczyły się szyb-
ko, tak szybko jak szybko kosy-
ły się cięgi. Briei... Berca...
Baranawice... Białystok. Ptaki sta-
łowie ścierały się w błękitne niebo
co chwila jeden z nich padał między
tawie w szatańskim korkocięgu.
Piloti nieznakiwali z podstrze-
lonych maszyn, ale w loci
byli zastrzeleni przez przeciwni-
ka. Niech im ziemia lekka
będzie. Na drugi dzień przybyli
Niemcy. Zafachali miłośnikom
długim ciutem. Ubrani
byli też w miłośnicie mundurki.
Każdy z nas pragnął się im-
przedzej zobaczyć tych zwoływa-

130
ców nieomal całej Europy.
Wszyscy Niemcy byli porządnie
podstrzyżeni - o zarostie brody
nie ma mowy. Gdy przywita-
łem się z piętrzącym Niemcem
myrczitemem i moją szereży
prockim dla tego woszystkiego
co zrobili. Gdy skończyłem
przybył z natychmiast zapu-
tał się o fajkę i bez pardonu
oświadczył swemu koleźce
przy mnie, że jestem księciem.
Nie - jestem tylko nauczy-
cielcem, - odziewcem. Oni

177
jedną śmieci się. Zaszedł do
sąsiedniej chaty, porozmawiał
się swobodnie, a o tym,
który niedawno wygłosił te
podziwne o ich sytuacji wojen-
nej t. z. o mnie jakby nie mi-
nie chodzi. Zakończył mi to do-
rywczego. To lekceważenie ludzi
wszędzie. Übermensch. Sta-
nęł mi narzeko w prośbie
Nitsche! podparty na łokciu,
ich wychowawca zamajęty
w mojej świadomości. Lekceważe-
nia me zapominają się.

182
Nastąpiło trybki wigranie
przez Niemców sieci administ-
racyjnej. Łatwiej, agronomi, woj-

uczynili sprawa tej sieci,
całkowita reka niemiecka
wszystko to, co mia-
nie ich prozemi me-
dawie, a wykreśli to
się zagar-
niata przedwzrostkiem wrost-
niety gospodarce i nity
robocze. Po kilku mistrzach
zaento już wytartywać party-
zanów. Ci jednak nie mogli

10

132

Nastąpiło szybkie wigranie
przez Niemców sieci administracyjnej. Łoścy, agronomi, woj-
townie tworzyli spoinę tej sieci,
która ciągnęła rzeka niemiecka
myłownicząc wszystko to, co mia-
ło wężościch ich położenie mię-
dzy narodami, a wytknie to
co ją obwiniało. Sieć zagar-
niała przedewszystkiem wszyst-
kie rzeszy gospodarsze i polity-
czne. Po kilku miesiącach
zaczęto już myłownicząc party-
zanów. Ci jednak mogli

1193
się gwałtownie, paraliżo-
wali samobójstwa okupantów.
Trzymali, palili mosty, toru-
kolejowe, rozpruwali ludzi pra-
cujących na watach obronnych,
lotniskach zajętych przez wroga.
Zabójca był karany śmier-
cią. Zaktadnicy odpowiadali na
cudze wojny. Wznie płonęły
z przyczyn obu stron. Śmierć
była pania. Dniec rozpoznawały
czyny starożytnych, nie pozmie-
ję zmiękków przyczynowych.
Mówiły jedynie nasiladujące

17
124
wojna, wojna. Pawien nys nie
ufności do starożytnych krzewił
się w ich sercach. Głos ten nie
był dla nich zrozumiałym.
Ktoż mógł słyszeć rozpra-
siony mój głos głuchym w sercu
ciężkich ścian smoty. Wszystko
to, co sobie wymyśliła nowa-
żem było w sprzeczności
z rzeczywistością. Nawet było
w sprzeczności z wyklętym
luckkim humanitaryzmem.
Padali na zofię bezwładny,
dretowy, stamony. Siła mój

woli, fantazja i pewność siebie
i szukała w moim w jakiej mi
było żadnego punktu oparcia.
Nie mi mogło powrócić godnego
mowa i mój matchmémii.
Te porzucenie się ludzkości, i
naburządanie po łosie te
odbiwały mi wiarę i piękno,
Zamiaty utrwalone dogmaty, wyk.
i cywilizacji i sta w ten, nasawa.
Ty oblicem wyraz skrajnego pesy-
mizmu. Zacięciem wraz z ran-
nymi na polach Charkowa i
w Sybiru. Kozłomany

18
Mł
bezcelowości życia przesłado-
wały mi w noc. Potysze
dany chciałem umrzeć. Prag-
matem spotkać się z oddzia-
tem partyzantów, którzy by
mi starli w proch. Konfiden-
tem być mi mogłem do
proklamowanym samobójstwo
moje tej ludzkiej psychiki.
Zapisałem się do partyzantów
skarżącym na śmierć całej
proklamacji. Wierę tak, jak na poez-
mie gatad życiowych jak i po-
litycznych. Jedynym miękkością

gruntu, bagno pod nogami
Zacząłem się chwycić moralnie
i ciałem, że wraz z chwilami
pohańbienia dostojności cło-
wieka, przysły chwile, w któ-
rych muszę się wykoleić.

Walcę - pomagając mi kolekt.

Nakieruję się w kierunku
w wykonaniu kampanii.

Tę kampanię dniem
niezłazę się trzecią w pierwszy

całości. Słucham odrywa skota-
kamy, przychodzą i unoszą je winny

Woj, w kraj błękitu i swobody,

178
w moim kraju pierwotny, przed-
wojenny. Wtedy dwadzie-
cia dwie melodie, obokając
nie trzecią. Powstała w ten
sposób operetka p.t. „Złutka”
jako oswoobodzieńca duszy
od ciemnych oków rozpaczy.

Fragmenty jej śpiewały dzieci
i śpiewali starsi. Chłopcy ze wsi

Łdzitowo - Polacy kochający
ojczyznę chociaż najmniejszą
miałoć polską zaprosili
mnie do siebie na wieczornice.

Zwrócić ich sentyment na-

radawey; gdy byliśmy zgro-
madzeni za stołem rośnie-
wałem im następnyj części
najstę z tej operetki:

Melodia 24.

Moderato

1 Wi ta my ci, zny cię to ko cha my wo dnu nasz

Prze- kre- pi- ze- la- na- gra- mi- twa- re. Prze- si- mi- śla- dy

He- tów po- ści- ki- twa- rdy- z- k. Prze- si- mi- śla- dy- us- ka- mych- z- pol- szi- c- k-

ty- te- ni- m- si- lny- ch- ko- cha- my- wo- dnu- nasz. Ref. Nie- che- my- cud- ny- ch- ziem-

Nie- chee- my- cu- dny- k- rwi, od- nas-zej- pier- ch- nie- w- róg- do- p- ni- je- si- e- ty.

2 Rozbity wróg odwołany
Jakonik kłacy kiz
Za try siroty białej
Za tyle strannych kuz
Za grzesz domów ludzkich
Nocdetły cyżkie dni
A miła szataniki wroga
Ire młaznej piersi tkwi
I dnamu rozkietraney
Zubrak to w końcu kwi

Ref. Nie cheemy cudnych ziem
Nie cheemy cudrej kwi
Od naszej pierch nie wróg
kopoki jeste ty.

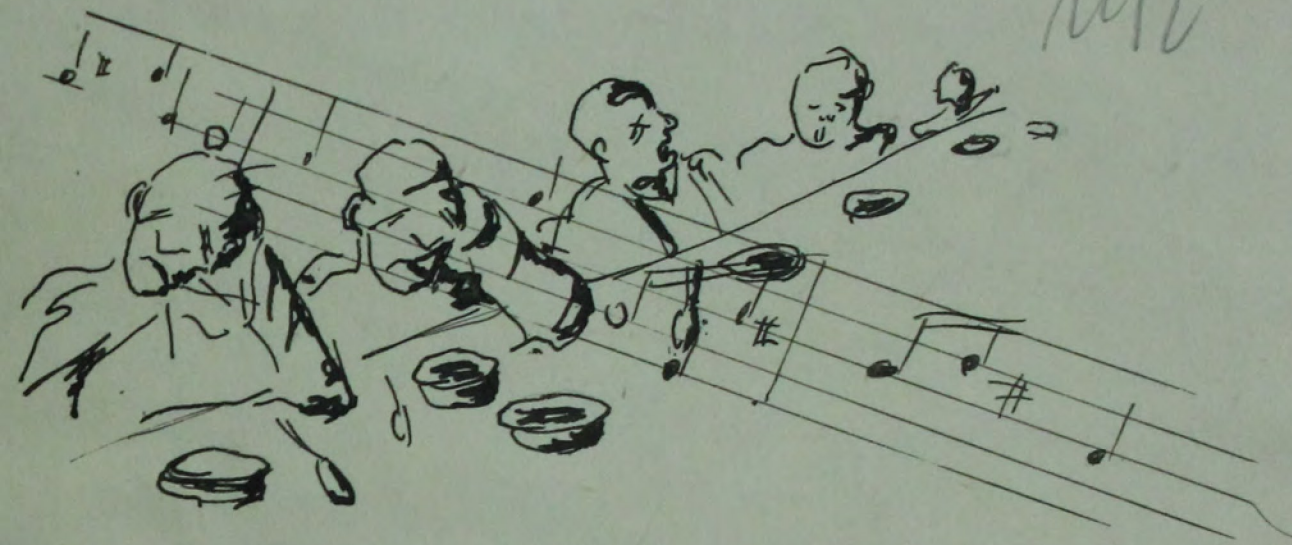
3 kopoki jeste ciebie
Tudity nasza mysl
kopoty wróg wierszenia
Zadawał mi tu z nos
Lec teraz już zrozumiał
Ze wolny miy dyi lud
Istotary woli umrze
Miz sierpiec wleermy głócl
wolnoji mieszkalanej -
Cia to rae pariski próg

Ref. Nie cheemy...

Dużo jakie zostały ich oczy były
zapłote, za ten miły wysiłek du-
chowy. Czuli, że w sercach ich
coś się poruszyło. Inspektor
szkolny jaki przybył również
na to goście chwiał się.

A może kto domniega gwał-
townie o tej prozecie, wów-
czas śmierć niechybna. Sprzą-
wano słowa i znaczą melo-
dję. Sprawałem orobicie-
lym Polakom, którzy jedną
nogą byli po stronie i nogą
blisko patrząliemu sobie w oczy.

jakie zostały ich oczy były zapłote...

proszanawana wartości esto-
wiska w świecie, w dalszym
ciągu czyniło mnie inwalidą
monalnym. Brak okazji
do prawdziwego artystycznego

MB

w miłczeniu. Nikt o tym
nie chciał zamiaćdomie
gestapo. Oglądano kałukatu.
ny, podziwiano i kornie. W zad-
nym wypadku te rozumienia
nie mogły uspokoić mojej
wewnętrzni. Tracilem
nadat piękne zasady, posu-
ci wstydzie zamikał. Brak
rozumowania wartości eto-
wiska w świecie, w dalszym
ciągu czyniło mnie inwalidą
moralnym. Brak okazji
do prawdziwego artystycznego

114
wyjście, tu, głucha wieś
otoczona graniczącym krynioz-
cym elementem. Skrypowanie
i umieszczenie zabijało to, co
miało jeszcze wartość. Pralka
wewnętrzna nakładła chrono-
nosci. Zbliza się straszny
rok 1943, rok porażek.

Intrygi polityczne, porażki
osobiste nakładły wielkiego
rozmać. Ojciec mi ~~nie~~ był
synowi - masz i onie. Odpro-
wadzał brat za brata, ojciec za
syna chociaż nie mi ~~nie~~ ~~nie~~

22
115
li o swych poczynaniach. Ludzie
stawali się bestiami. Potugę
miras swej iści, wydawali
w rękę oprawców dzisiaj osob
niewinnych ażeby siebie za-
żować. Była wagonka me-
ntarska. Wykoleiłem się. Cho-
witem więcej mi materiało
Politem - nie mogę pociesić
odpowiedzialności. Orientem się
w ~~drogę~~ ~~zostałem~~ wywieziony
do Niemiec wraz z mi. Turysta
klimatu, otoczenia, Turysta
otrzymało to mi chwytowo

no, mierny, waznym w pracy. Wobec cenili tylko mus sie
 przegawo. Nie odemwalem zadne-
 go, iadnego luntu, iadnej
 rozpacy. Wzgetatyczny okres
 dusny. Nie bylo mi i, mi
 mi slyszal okym kogo mi bylo
 Ofiara wojny - echa slamano
 rozpacis. Nie ratowalem siebie
 leze w miotkanii podobnym
 dochlewa, ani rowniez gedy
 rze puchly od pracy. Idac z po-
 la zasugerawany męka prz-
 cisz myslalem o karuzalach.

Kleily sz wotki opowiadania
 wysumowanego spojone ciępi-
 niem. W Stralsundzie miatem
 juz ich sto. Niemcom praw-
 dopodobnie mi podobalem sie.
 W przeciegu trzech miesiecy
 musieliśmy zmierzic trzyk-
 rotne miejsce. Nie padla.
 ty sie im prawdopodobnie
 moji oczy nieuchodne prz-
 sywajace mi dusze. Mitera.
 Tem, bez miotaniem to bylo
 wiektosci. Nie slyszalem
 tego, co by oni chcieli abym

styszał, a wiedziałem o tym
to co próbowali ukryć. Naj-
nowe wiadomości pra-
wde wino Polaków przoty
iowym ogniem. ~~Widziałem~~
~~Widziałem~~ Widziałem nos słuchato radia
wiedząc jak sprawa wojny
wygląda właściwie. Boe-
kalinny si ramkujca.
Nachman prowadząc nos
do stralsundzkiego więz-
nia ciszył się u jence
dwo Polaków mniej będzie
na świecie. Byliśmy

148
pod kluczem cały miesiąc
Znam to życie dla wielu
podarków. Stąd i chłód życia
i panienie. Wino nas było
widu Francuzów i tu łączt
nas wspólny los. Pastwienie
si człowieka nad człowiekiem,
rabici indywidualności jed-
nostki, wybijanie głow i na
reszankach wiernanie
na $\frac{1}{2}$ minuty jest cemi tak
wstrętnym, że myśl jak
z kłhawiska polaków uci-
ka od tych przetyłych chwil.

Spotkaliśmy się więc z ionem
po miszce w gustapo na
wzmacniu. Odprawiano nas
znowu do linia pracy. Soly
ujrzał nas kierownik tego lin-
ia a znał już naszą twarzą
i przekonawszy się, że my
wychodzimy z więzienia
iżci takinym: robotar-
ei. Nie - odprawiałem, tylko
ionu moja jest w cieniu i nie
możę ciężko pracować. Za-
strzeżenie ja trzeba - wykrę-
nie - a ja myślałem

o Witebsku domod front nie zbl-
iły serdecznie. Za "kare" wy-
tami byliśmy do Nadrenii gdzie
serce było niemieckiego pre-
mytu. Wiedzieli nas na spore-
clanie do Kuppertolu, Kortmundy
Tu nas spotkały esekidny
relacnych ptaków angielskich
Bomby sypryce zis z góry
krużny do my, skrecały
relora, paliły nawet forby
olejny na murze. Nie mog-
ły tylko skrużny mego cilo-
wiego bału. Urodziło nam

152
nie druczo. Był właśnie ułot.
bookola grzmiało - szatanu chi.
chotaty - okna wysypaty tu -
zemdlała młoda brata wprawy
Ja z nim mawleciem przez
wyprowadzając przed ra-
tem się do mioprytomnej
matki. Nieublagane samo-
loty sypoty różnego rozmiar.
na bombę na nas głowę,
na nas zwrca. O to takie
wzrostkiem jest znowe.
Zchowałam karykatury w ra-
nadzie - druczo na lewym

153
ręku i zemdlałaiona na pra-
wym, to obrzek nadzienny
dwudni tego wieku, w którym
szuka i nadzina została po-
deptana. Nie było skargi, był pot.
mi było miłewi, było wstępnie,
mi było płacem, były tylko ty.
Pan światło sposobem kresem
w piwnicy przeżywał się.
Czy ciał kto szuka w duszy,
leceń, ohydne symetrisko.
Jeżeli ciał to jest moim przy-
jacielem. Świat wolecy
do istot niedonowionych

a przede wszystkim, nadmierni ambicji mających zdolność do przyswajania się do nowych wykwów. Przeszłość nie może oddać się od precyzności. Stworzył się już. To na świecie. Jakimś myśli murtowały w mojej głowie gdy siedziałem w piwnicy. W duszy mojej rodził się jad zatruwający normalnie współzycie z ludźmi. Jakaś setny straciłem wiesz

185
w ciawieku. W ciawieku, który obejmie. Te pokolenie, które ma w centrum swej świadomości nie-
nawieć, odwet i zemstę, nie-
mieć narodowościową, językową, religijną i plemienną próci woj-
ny nie nowego zrodzić
nie może. Kieruje nowe poko-
lenie, które w centrum swych
pojęć postawi ciawieka, ciawie-
ka z jego bólem i utratą
z jego wewnętrznym niezre-
ciem, z jego upostępieniem
i śmiertelnością, gdy

przez współczesne zrodzi się
mitosę nawczas to pokolemi
przyjmiesz nam jedno i zgodę.
Padłem na kolana, widać w
tych intencjach nie ma
tych naszych spraw, otwo-
ryłem do nich ramiona,
chwyciłem w ochronie, ze
zwariowałem a ja rozmawia-
łem z nimi. Narzucam im
jeden 500 karzykotur,
byłem ich dłużej a oni mejs
i w hipnocy podchodzącej
mitosę dociekalem się drzi-

157
wistego mejs 1945r. Rozgro-
mieni znówu cierpieli
zwycięscy po cierpieniu nie-
szly się. Kiedyś będziemy
cierpieć się wzruszy?

4 V 1946

Ko mie

Melnowski Wład.

Moja adres:

Melnowski Władysław.
nauczyc. gimnaz.
Gryfin w Kresimie
ul. Grunwaldska 5